«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ΄ 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ϛ΄ 63).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΖ΄. Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Νοεμβρίου 1937 Ἀριθ. 1312

ΕΠΡΟΣΕΞΕΣ ΣΟΒΑΡΩΣ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟΝ;

Ἡ μία μάχαιρα ἀκονίζει τὴν ἄλλην. Καὶ ὅπως εἰξεύρομεν ὅλοι, φθάνει νὰ προστρίψῃς δύο λεπίδας τὴν μίαν ἐπὶ τῆς ἄλλης διὰ νὰ ἀκονισθοῦν καὶ αἱ δύο. «Σίδηρος σίδηρον ὀξύνει», παρατηρεῖ ὁ σοφὸς Σολομῶν. Καὶ δι' αὐτοῦ μᾶς ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν ἐπὶ παρομοίου τινὸς ἀποτελέσματος, τὸ ὁποῖον ἐπέρχεται διὰ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἐπὶ τοῦ ἄλλου. «Ἀνὴρ δὲ παροξύνει πρόσωπον ἑταίρου» (Παροιμ. κζ΄ 17), προσθέτει ὁ σοφὸς βασιλεύς, συμπληρώνων τὴν σκέψιν του.

Παροξύνει, δηλαδὴ διεγείρει, ἀκονίζει, ἐξωθεῖ, παρασύρει, διαμορφώνει. Εἴτε εἰς τὸ κακόν, εἴτε εἰς τὸ καλόν. Ἀναλόγως τῶν καλῶν ἢ κακῶν ἰδιοτήτων, τὰς ὁποίας ἔχει ὁ ἰσχυρότερος ἀπὸ αὐτούς, ὁ περισσότερον ἀκονισμένος καὶ ὀξύς.

Εἶνε κακὸς ὁ σύντροφός μας; Ὅσον καλοὶ καὶ ἂν εἴμεθα ἡμεῖς, εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ ὑποστῶμεν τὴν κακὴν ἐπίδρασίν του, ἐφ' ὅσον διατελοῦμεν εἰς ἄμεσον καὶ συχνὴν ἐπαφὴν μὲ αὐτόν. Ἕνας μόνον τρόπος ὑπάρχει ν' ἀποφύγωμεν τὴν κακὴν αὐτὴν ἐπίδρασιν. Τὸ νὰ διακόψωμεν τὴν ἄμεσον αὐτὴν σχέσιν καὶ ἐπικοινωνίαν. Τὸ νὰ ἀραιώσωμεν τὴν μετ' αὐτοῦ συναναστροφήν μας, ὥστε καὶ ὅταν ἐξ ἀνάγκης συναντώμεθα μαζύ του, νὰ μὴ ὑπάρχῃ μεταξύ μας ὁ τόνος ἐκεῖνος τῆς οἰκειότητος καὶ ἐγκαρδιότητος, ὁ ὁποῖος φέρει τὴν ψυχήν μας πλησίον τῆς ἰδικῆς του.

Εἶνε καλὸς ὁ σύντροφός μας; Ἡ συναναστροφή του θὰ ἔχῃ πάντως κάποιαν ἐπίδρασιν ἀγαθὴν ἐπὶ τοῦ κακοῦ χαρακτῆρός μας. Καὶ ἡ ἐπίδρασις αὐτὴ θὰ εἶνε ἀκόμη βαθυτέρα καὶ διαρκεστέρα, ἐὰν ἡ διάθεσίς μας εἶνε ἀγαθὴ καὶ παρὰ τὰ ἐλαττώματά μας ὑπάρχουν εἰς τὸ βάθος μας καὶ σπέρματα ἀγαθά, τὰ ὁποῖα τώρα εὑρίσκουν εἰς τὴν καλὴν αὐτὴν συναναστροφὴν εὐνοϊκώτατον ὅρον διὰ νὰ ἀναπτυχθοῦν.

Παροξύνει. Ἡ λέξις ἔχει λοιπὸν ἐνταῦθα καὶ ἔννοιαν ἀγαθήν. Συνήθως ὅμως χρησιμοποιεῖται ἐπὶ κακῆς ἐννοίας. Καὶ ἐξεπίτηδες προετιμήθη καὶ ἐδῶ ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην, διὰ νὰ τονισθῇ περισσότερον ἡ κακὴ ἔννοιά της. Ἠθέλησε δηλαδὴ ὁ σοφὸς Σολομῶν νὰ μᾶς τονίσῃ, ὅτι περισσότερον ἐνδέχεται νὰ βλαβῶμεν ἀπὸ μίαν συναναστροφὴν κακὴν παρ' ὅσον θὰ ὠφεληθῶμεν ἀπὸ μίαν συναναστροφὴν καλήν. Καὶ δὲν εἶνε καθόλου δύσκολον ὅ,τι ἐκέρδησες διὰ μακροχρονίου καὶ συνεχοῦς ἐπιδράσεως ἀπὸ ἄνδρα ἀγαθὸν καὶ ἐνάρετον, νὰ τὸ χάσῃς εἰς ἐλάχιστον χρόνον ἐκ τῆς συναναστροφῆς μὲ κάποιον διεφθαρμένον, διὰ νὰ ἐξομοιωθῇς ἐντὸς ὀλίγου πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐνῷ ἡ ἀγαθὴ ἐπίδρασις ἐγχαράσσει βραδύτατα τὸ ἀποτέλεσμά της εἰς τὰς καρδίας μας, ἡ πονηρὰ ἐπίδρασις τοῦ διεφθαρμένου δύναται συντομώτατα καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς δυσκολίας νὰ ἐξαλείψῃ τὰ χαράγματα ἐπιπόνων καὶ μακροχρονίων μαθημάτων καὶ νὰ ἐμφυτεύσῃ βαθύτατα κακὰς συνηθείας καὶ ἕξεις. Ἐὰν δὲ θελήσῃς ἔπειτα νὰ ἐκριζώσῃς τὰς κακὰς αὐτὰς συνηθείας καὶ ἕξεις, πρέπει νὰ ἀγωνίζεσαι σκληρῶς εἰς ὅλην σου τὴν ζωήν.

Ὤ! ναί. Εἰς μίαν στιγμὴν εἶνε δυνατὸν νὰ συντελεσθῇ ἡ ἐκρίζωσις τοῦ ὡραίου ἐκείνου φυτοῦ, τὸ ὁποῖον ἐχρειάσθη χρόνον πολὺν ἀπὸ τῆς σπορᾶς του διὰ νὰ φυτρώσῃ καὶ ἀναπτυχθῇ καὶ ἀνθήσῃ. Μὲ ὀλίγα σχετικῶς κτυπήματα πελέκεως εἶνε δυνατὸν νὰ ριφθῇ κάτω ἡ μεγαλοπρεπὴς ἐκείνη κυπάρισσος ἢ δρῦς, ἡ ὁποία ἐχρειάσθη ἔτη μακρὰ διὰ νὰ ὑψωθῇ τόσον πολύ. Ἀναγνῶστά μου, πρόσεξε τὰς συναναστροφάς σου. Διότι εἰς ὀλίγας στιγμὰς καὶ σὺ δύνασαι νὰ διαφθαρῇς καὶ νὰ χάσῃς ἴσως διαπαντὸς πολυτίμους πνευματικοὺς καὶ ἠθικοὺς θησαυρούς, τοὺς ὁποίους διὰ σκληρῶν ἀγώνων ἐπὶ μακρὰ ἔτη συνέλεξες καὶ διεφύλαξες. Ἐσκέφθης ἄρά γε καὶ ἐπρόσεξες σοβαρῶς τὸν κίνδυνον αὐτόν;

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Η ΗΛΙΚΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΓΕΝΟΥΣ

Ἡ χρονολογία τῆς Βίβλου.

1. Ὁ κύριος χαρακτὴρ τῆς Βίβλου. Δὲν πρέπει ποτὲ νὰ λησμονῶμεν, ὅτι ἡ Βίβλος εἶνε κυρίως κῶδιξ θείων ἀληθειῶν. Δὲν ἔχει συνεπῶς χαρακτῆρα ἐπιστημονικοῦ συγγράμματος, οὔτε εἶνε καθ' αὑτὸ ἱστορικὸν βιβλίον. Οἱ συγγράψαντες αὐτὸ θεόπνευστοι ἄνδρες δὲν ἐκινοῦντο οὔτε ὑπὸ ἱστορικοῦ ἐνδιαφέροντος, οἷον

ἐκίνησε τὸν Ἡρόδοτον, τὸν Θουκυδίδην, τὸν Τάκιτον κλπ. εἰς τὴν συγγραφὴν τῶν ἱστοριῶν των, ἀλλ' οὔτε καὶ ὑπὸ οἱουδήποτε ἐπιστημονικοῦ ἐνδιαφέροντος, ὥστε νὰ δικαιοῦταί τις ν' ἀναμένῃ ἐκ τῶν σελίδων τῆς Βίβλου πληροφορίας ἐπιστημονικάς, οἷαι αἱ ἐν τοῖς συγγράμμασι τῆς Παλαιοντολογίας καὶ Γεωλογίας καὶ Προϊστορίας ἀπαντώμεναι. Τὸ ἐνδιαφέρον τὸ κινήσαν τοὺς συγγραφεῖς τῆς Βίβλου ἦτο ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον θρησκευτικόν. Καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ Βίβλος ἐπαγγέλλεται ν' ἀποκαλύψῃ εἰς ἡμᾶς τὸ θεῖον θέλημα καὶ ἐν γένει ἀληθείας δογματικὰς ἢ ἠθικὰς ἀφορώσας εἰς τὴν ἠθικὴν τελειοποίησιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὴν ψυχικὴν σωτηρίαν αὐτοῦ.

2. Οὐδεὶς ὡρισμένος ἀριθμός. Ἐντεῦθεν καὶ δὲν ἀναφέρεται σαφῶς ἐν τῇ Βίβλῳ ὡρισμένος τις ἀριθμός, ὁ ὁποῖος καὶ προβάλλεται ὡς ἐκπρόσωπῶν ρητῶς τὴν ἡλικίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἁπλῶς καὶ μόνον ἐν τῇ Βίβλῳ ὑπάρχουσιν ἐγκατεσπαρμέναι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ χρονολογίαι τινὲς καὶ γενεαλογικοὶ πίνακες, δι' ἀθροίσεων δὲ τῶν χρονολογιῶν τούτων καὶ δι' ὑπολογισμῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενεαλογικῶν πινάκων συνήγαγον οἱ ἑρμηνευταὶ πάντοτε κατ' εἰκασίαν χρονολογίαν τινὰ γενικωτέραν. Ἀλλ' οἱ ὑπολογισμοὶ οὗτοι, καθὼς παρατηρεῖ ὁ Guibert(1), διαφέρουσιν οὐσιωδῶς πρὸς ἀλλήλους καὶ παρουσιάζονται ποικίλλοντες, ἄλλως παρ' ἄλλοις ἔχοντες. Οὕτω ἠρίθμησαν πλέον τῶν διακοσίων τοιούτων ὑπολογισμῶν, μὴ συμφωνούντων πρὸς ἀλλήλους, ἀλλ' ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μετριώτερος μὲν σημειοῖ 3483 ἔτη, ὁ περισσότερον δὲ ἐξωγκωμένος 6984 ἔτη διὰ τὸ ἀπὸ τῆς δημιουργίας μέχρι τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ διάστημα! Διαφορὰ δηλαδὴ 35 ὁλοκλήρων αἰώνων ἢ 100% κατὰ τὸν μετριώτερον ὑπολογισμὸν καθορισθέντος ἀριθμοῦ!

3. Ἡ διαφορὰ τῶν χρονολογιῶν. Καὶ διὰ νὰ ὁμιλήσωμεν ἐπὶ τὸ λεπτομερέστερον εὑρίσκομεν ἐν τῇ Γενέσει μεταξὺ ἄλλων δύο γενεαλογίας, ἐν ταῖς ὁποίαις ἀριθμοῦνται ἐν μὲν τῇ πρώτῃ τὰ ὀνόματα τῶν ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ διὰ τοῦ Σὴθ μέχρι τοῦ Νῶε προπατόρων (ε' 4 καὶ ἑξῆς), ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τὰ ὀνόματα τῶν ἀπὸ τοῦ Νῶε μέχρι τοῦ Ἀβραὰμ γεναρχῶν (ια' 10 καὶ ἑξῆς). Ἐν ἑκατέρᾳ τῶν γενεαλογιῶν τούτων μετὰ τὸ ὄνομα ἑνὸς ἑκάστου τῶν σημειουμένων προπατόρων ἀναφέρεται πρῶτον μὲν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐτῶν κατὰ τὸν ὁποῖον οὗτος ἐγέννησε τὸν εὐθὺς μετ' αὐτὸν σημειούμενον ἐν τῇ γενεαλογίᾳ ἀπόγονόν του, ἔπειτα δὲ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐτῶν, τὰ ὁποῖα ὁ γενάρχης οὗτος ἔζησεν. Οὕτω προσθέτοντες τὰ ἔτη, τὰ ὁποῖα εἷς ἕκαστος τῶν γεναρχῶν τούτων ἔζησεν ἕως ὅτου γεννηθῇ ὁ εὐθὺς μετ' αὐτὸν σημειούμενος, ἐζήτησαν οἱ διάφοροι ἑρμηνευταὶ νὰ συναγάγωσι τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν Βίβλον παρῆλθεν ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ μέχρι τοῦ Νῶε πρῶτον, καὶ ἀπὸ τοῦ Νῶε μέχρι τοῦ Ἀβραὰμ ἔπειτα. Τὸ οὕτως ὅμως ἀποτελούμενον ἄθροισμα δὲν εἶνε τὸ αὐτὸ κατὰ πάντα τὰ κείμενα. Διότι κατὰ μὲν τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον, πρὸς τὸ ὁποῖον συμφωνεῖ καὶ ἡ Βουλγάτα, τὸ ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ μέχρι τοῦ Νῶε διάστημα συμποσοῦται εἰς 1656 ἔτη, κατὰ δὲ τὸ Σαμαρειτικὸν κείμενον φθάνει μόλις τὰ 1307 ἔτη, ἐνῷ κατὰ τοὺς Ο' ἀνέρχεται εἰς 2242(2) ἢ κατ' ἄλλους ὑπολογισμοὺς εἰς 2256(3) ἢ 2262(4) ἔτη. Ὡσαύτως καὶ διὰ τὸ ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ μέχρι τοῦ Ἀβραὰμ διάστημα κατὰ μὲν τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον παρῆλθον μόνον 290 ἔτη, ἐνῷ κατὰ τὸ Σαμαρειτικὸν τὰ ἔτη ταῦτα ἀναβιβάζονται εἰς 940 καὶ κατὰ τοὺς Ο' ἐπαυξάνονται εἰς 1170(5). Οὕτω μεταξὺ τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπαρχουσῶν ἐν χρήσει δύο ἐπισήμων μεταφράσεων ἤτοι τῆς Βουλγάτας, ἡ ὁποία προῆλθεν ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ Μασωρητικοῦ κειμένου, καὶ τῆς παλαιοτέρας ταύτης μεταφράσεως τῶν Ο' προκύπτει διαφορὰ ἐν τῇ χρονολογίᾳ, ἡ ὁποία κατὰ τὸν Guibert κυμαίνεται μεταξὺ 1200—1500 ἐτῶν(6).

(1) Guibert et Chinchole μνημ. ἔργ. σελ. 451.

(2) E. L. Curtis παρὰ Hastings, A dictionary of the Bible Τόμ. Α' σελ. 397.

(3) J. Brucker παρὰ A. D' Alés, Dictionnaire Apologetique Τόμ. Β' στήλη 289.

(4) W. Devivier—S. Messmer, Christ. Apologetics, New York 1903, σελ. 119.

(5) Ὁ Brucker δίδει ἄλλους ἀριθμοὺς ἤτοι κατὰ μὲν τὸ Ἑβραϊκὸν ἔτη 367, κατὰ δὲ τὸ Σαμαρειτικὸν ἔτη 1017 καὶ κατὰ τοὺς Ο' 1247 (ἔνθ' ἀνωτ.). Ὡσαύτως καὶ ὁ Devivier κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν 292 ἔτη, κατὰ τὸ Σαμαρειτικὸν 942 καὶ κατὰ τοὺς Ο' 1172.

(6) Ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 451.

ΛΑΪΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

ΥΠΟΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Δ'.

Μία ἄλλη ὑπόσχεσις τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας ἦτο, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ ἐπλήθυνεν αὐτοὺς καὶ περιπλέον ὅτι θὰ ἔστηνε τὴν διαθήκην Του πρὸς αὐτοὺς καὶ θὰ ἐφέρετο ὡς οἰκεῖος καὶ ὡς φίλος καὶ ὡς προστάτης των θερμὸς καὶ θὰ ἦτο θεὸς ἰδικός των καὶ αὐτοὶ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἰδιαίτερος (Λευϊτ. κστ' 9—13).

Ἂς πάρωμεν μίαν πρὸς μίαν τὰς ὑποσχέσεις αὐτάς, ἀδελφέ μου, καὶ ἂς τὰς μελετήσωμεν διὰ νὰ καταλάβωμεν καλὰ τὴν σημασίαν καὶ ἔννοιάν τους.

Ὁ Θεὸς θὰ ἐπλήθυνε τοὺς Ἰσραηλίτας. Καὶ τώρα ἦσαν ἀρκετοί, ἀφοῦ εἰς τὴν Αἴγυπτον τὸ ὅτι ἐπλήθυναν διαρκῶς εἶχε φοβίσει καὶ αὐτὸν τὸν Φαραώ. Ἀλλ' ὁ Θεὸς τοὺς ὑπόσχεται νὰ τοὺς πληθύνῃ ἀκόμη περισσότερον καὶ ἔτσι νὰ πραγματοποιήσῃ ὅ,τι εἶχεν εἰπεῖ εἰς τὸν Ἀβραάμ, ὅταν τὸν ἐβεβαίωνεν, ὅτι θὰ ἐπλήθυνε τοὺς ἀπογόνους του σὰν τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ σὰν τὴν ἀμμουδιὰ τῆς θαλάσσης. Τὸ νὰ πληθύνεται λοιπὸν ἕνας λαὸς καὶ νὰ πολλαπλασιάζωνται ἡ οἰκογένειαίς του καὶ τὰ πρόσωπα ποὺ ἀποτελοῦν κάθε οἰκογένειαν, εἶνε εὐλογία Θεοῦ. Ἀλλὰ οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι τὸ θεωροῦν ὡς κατάραν. Καὶ νομίζουν ὅτι ἡ δυστυχία καὶ ἡ φτώχεια ἑνὸς ἔθνους ἢ ἑνὸς σπιτιοῦ σχετίζεται πολὺ μὲ τὴν αὔξησιν τοῦ πληθυσμοῦ του. Δι' αὐτὸ καὶ ἀκοῦς μερικοὺς κοινωνιολόγους καὶ πολιτικούς, ποὺ κάνουν τὸν σοφόν, νὰ προτείνουν ὡς μέσον εὐημερίας τῆς κοινωνίας ἢ τοῦ κράτους τὸ νὰ ὀλιγοστεύῃ ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας μὲ τεχνητὰς στειρώσεις, ἢ καὶ μὲ ἐκτρώσεις! Σύμφωνα μὲ τῆς ἰδέαις τῶν προκομμένων αὐτῶν σοφῶν, πρέπει νὰ λιγοστεύουν οἱ κάτοι-

κοι μιᾶς χώρας, γιὰ νὰ ἀναλογῆ περισσότερος τόπος εἰς κάθε κάτοικον καὶ γιὰ νὰ ἔχουν οἱ λιγώτεροι κάτοικοι περισσότερα καὶ ἀφθονώτερα τὰ μέσα τῆς ἀνέτου ζωῆς. Δὲν τοὺς ἐνοχλεῖ τὸ ὅτι ξοδεύουν οἱ ἄνθρωποι καὶ ἡ γυναῖκες πολὺ περισσότερα διὰ καλλυντικὰ καὶ εἴδη πολυτελείας ἀπὸ ὅ,τι ξοδεύουν διὰ ψωμί. Οὔτε τοὺς κοστίζει τίποτε, τὸ ὅτι τὰ χέρια, ποὺ καλλιεργοῦν τὴν γῆν, καθημερινῶς ὀλιγοστεύουν καὶ ἐγέμισαν ἡ πρωτεύουσαις ἀπὸ κόσμον, ποὺ ἕως χθὲς ἐκαλλιεργοῦσε τὴν γῆν. Οὔτε κάθηνται νὰ σκεφθοῦν οἱ εὐλογημένοι, πῶς θὰ συνειθίσουν καὶ θὰ ἐνθαρρύνουν τὸν ἀγροτικόν μας πληθυσμὸν εἰς τὸ νὰ ἐργάζεται τὴν γῆν καὶ νὰ μὴ ἀφίνη ἔρημαις καὶ χέρσαις πλῆθος ἀπέραντον ἀπὸ ἐκτάσεις. Οὔτε ἐσυλλογίσθησάν ποτε ἕως τώρα, πῶς θὰ ἐξασφαλισθῆ ὁ παραγωγὸς καὶ πῶς θὰ μάθη νὰ καλλιεργῆ τὴν γῆν μὲ ἐπιστήμην, ὥστε ὁ κόπος του νὰ πληρώνεται καλά. Οὔτε ἔβαλαν εἰς τὰ σχέδιά των, πῶς θ' ἁπλοποιηθῆ ἡ ζωή, ὥστε νὰ ἡμπορῆ ὁ καθένας νὰ ζῆ φθηνότερα καὶ ἁπλούστερα, χωρὶς νὰ δημιουργῆ διαρκῶς νέας ἀνάγκας. Γιατί ἡ περισσότεραις ἀπὸ αὐταῖς, ἐνῶ ἀπαιτοῦν μεγάλας δαπάνας, θὰ ἠμποροῦσαν νὰ περιορισθοῦν, χωρὶς νὰ γίνωμεν διὰ τοῦτο δυστυχέστεροι καὶ ὀλιγώτερον πολιτισμένοι.

Τίποτε ἀπ' αὐτὰ δὲν ἐσκέφθησαν οἱ σοφοὶ αὐτοὶ δημοσιονόμοι. Ἀλλὰ σωστοὶ κομπογιαννῆτες πῦραν ὡς ἕνα πρόχειρο μπάλωμα τῆς καταστάσεως τὸ νὰ λιγοστεύουν ἡ γεννήσεις, ὥστε νὰ λιγοστεύη ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας μὲ τὸ νὰ γεννῶνται κάθε χρόνο ὀλιγώτερα παιδιά. Δηλαδὴ λέγουνοι ἄνθρωποι αὐτοί: Ὅσοι ζοῦν σήμερα, καλὰ ζοῦν. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἱδρώσουν καλλιεργοῦντες τὴν γῆν. Οὔτε εἶνε σωστὸν νὰ μὴ σπαταλοῦν. Ὅλα τὰ κέντρα αὐτά, εἰς τὰ ὁποῖα σκορπᾶται τὸ χρῆμα μὲ τὰ δύο χέρια, διὰ νὰ διαφθείρωνται οἱ ἄνθρωποι, πρέπει νὰ εἶνε ἀνοικτά. Τὰ μεταξωτὰ καὶ τὰ πανάκριβα φορέματα πρέπει νὰ φοριῶνται καὶ ἀπὸ τῆς πλέον φτωχαῖς γυναῖκες. Διὰ τὰ φτιασίδια καὶ τῆς βαφαῖς, ποὺ μεταβάλλουν τὸ γυναικεῖον πρόσωπον εἰς σουβᾶν καὶ τὸ γυναικεῖον κεφάλι εἰς καρβουναποθήκην, πρέπει νὰ ἐξοδεύεται τόσον συνάλλαγμα. Λοιπὸν διὰ νὰ μὴ στενοχωρηθοῦν ὅσοι ζοῦν ἀλλὰ διὰ νὰ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ κάμουν ὅλα αὐτὰ καὶ τόσα ἄλλα, δὲν πρέπει νὰ γεννηθοῦν ἄλλοι καὶ δὲν πρέπει νὰ μεγαλώση ὁ πληθυσμός.

Ἀναγνῶστά μου ἔχεις ἀκούσει δι' ἐκεῖνον τὸν μέθυσον, ποὺ προσπαθοῦσε κάποτε νὰ κανονίση τὰ ἔξοδά του σύμφωνα μὲ τὸ ἡμερομίσθιόν του; Ἐλογάριαζε πάντοτε τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἡμερομισθίου νὰ πηγαίνη εἰς τὸ κρασί. Καὶ ἐπειδὴ τὸ ὑπόλοιπον δὲν τὸν ἔφθανε διὰ τὰ ἄλλα ἔξοδά του, ἐπανελάμβανε τὸν λογαριασμὸν ἀρχίζοντας πάλιν ἀπὸ τὸ κρασί, τὸ ὁποῖον δὲν ἐννοοῦσε νὰ ὀλιγοστεύση. Καὶ διὰ νὰ μὴ στερηθῆ τὸ κρασὶ ὠλιγόστευσε τὰ κονδύλια τοῦ ψωμιοῦ καὶ τῆς τροφῆς. Ἔκοβε τὰ ἀναγκαιότερα, ἔκοβε ἀπὸ τὸ αἷμά του καὶ ἀπὸ τὴν ζωήν του διὰ νὰ τοῦ περισσεύσουν δι' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον, καὶ ἂν ἀκόμη ἔλειπε, δὲν θὰ ἐπάθαινε τίποτε ἡ ζωή του. Κάποιον τέτοιον λογαριασμὸν κάνουν καὶ οἱ κομπογιαννῆτες αὐτοί. Νὰ κοπῆ ἡ νέα ζωὴ τῆς ἀνθρωπότητος· νὰ στειρέψη τὸ νέον αἷμα ποὺ θὰ τὴν ξανακαινουργώση, γιὰ νὰ περισσεύουν εἰς ὅσους ζοῦν σήμερα τὰ ἔξοδα τοῦ λούσου, τῆς κραιπάλης καὶ τῆς διαφθορᾶς. Ἀλλ' ἀδελφέ μου, ὁ λογαριασμὸς αὐτὸς εἶνε λογαριασμὸς μπεκρῆ καὶ ὄχι ἀνθρώπου, ποὺ ἔχει τὰ μυαλά του.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

22. Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν.

προσκυνοῦμεν. *«Ἐν τοῖς προσκυνοῦσιν ἑαυτὸν καταττίτει πάλιν ὡς ἄνθρωπος, ὁ μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς πρός τε ἡμῶν καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων προσκυνούμενος. Ἐπειδὴ γὰρ τὸ οἰκετικὸν περιεβάλετο σχῆμα, τὴν οἰκέτῃ πρέπουσαν ἀποπληροῖ λειτουργίαν, οὐκ ἀπολέσας τὸ εἶναι Θεὸς καὶ Κύριος καὶ προσκυνητός» (Κύριλ.).*

ὃ οἴδαμεν. *«Ἰουδαῖοι διὰ νόμου καὶ προφητῶν τὴν τοῦ ὄντος γνῶσιν κατὰ τὸ ἐγχωροῦν δεχόμενοι» ἦσαν (Κύριλ.).*

ὅτι. *Δίδει τὸν λόγον, διὰ τὸν ὁποῖον ἡ Ἰουδαϊκὴ θρησκεία εἶνε ἀνωτέρα.*

ἡ σωτηρία. *Ἡ διὰ τοῦ Μεσίου ἀπολύτρωσις, «ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου» (Ζιγαβ.). Ἢ συνεκδοχικῶς αὐτὸς ὁ Σωτήρ· «σωτηρίαν ἑαυτὸν δηλονότι διϊσχυρίζεται» (Κύριλ.).*

ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστί. *«Ἀπὸ γὰρ σπέρματος Δαβὶδ τὸ κατὰ σάρκα Χριστός, φυλῆς δὲ τῆς Ἰούδα γέγονεν ὁ Δαβίδ» (Κύριλ.). «Ἐκ τῶν Ἰουδαίων ... ὁ Χριστὸς ἐνηνθρώπησε» (Ζιγαβ.).*

Ἐν τῷ στίχῳ τούτῳ ἐκφράζεται ἡ ὑπεροχὴ καὶ ἀξία τῆς Ἰουδαϊκῆς λατρείας καὶ τὸ ἀνώτερον προνόμιον τῆς Ἰουδαϊκῆς φυλῆς. Ἐν στίχῳ 23 ὅμως τονίζεται ἡ ἁπλότης τῆς ἰδανικῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ καθολικότης τῆς ἀληθοῦς θρησκείας. Ἀμφότεραι αἱ ἀπόψεις αὗται περιλαμβάνονται ἐν τῷ τετάρτῳ Εὐαγγελίῳ. Ὁ Ἰωάννης δὲν λησμονεῖ τὸ χρέος, ὅπερ ὁ Χριστιανισμὸς ὀφείλει εἰς τὸν Ἰουδαϊσμόν, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἐκδέχεται τὸν Χριστιανισμὸν ὡς τὴν θρησκείαν τὴν ἀνήκουσαν εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς πᾶσαν ἐποχήν.

23. Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν.

Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ αὕτη εἶνε πολὺ πλησίον, διότι ἦλθεν ἤδη, ὁπότε οἱ πραγματικοὶ προσκυνηταὶ θὰ προσκυνήσουν καὶ θὰ λατρεύσουν τὸν Πατέρα μὲ τὰς ἀνωτέρας των ψυχικὰς δυνάμεις φωτιζομένας ἀπὸ τὸ ἅγιον Πνεῦμα καὶ μὲ λατρείαν λοιπόν, ἡ ὁποία διὰ τοῦτο θὰ εἶνε ὄχι τυπικὴ καὶ σκιώδης, ἀλλὰ ἀληθής· διότι βεβαίως ὁ πατὴρ τοιοῦτοι ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ θέλει νὰ εἶνε ἐκεῖνοι, ποὺ τὸν προσκυνοῦν.

Ἀλλ'. *Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν κατὰ τὸ παρελθὸν Ἰσραηλιτικὴν ὑπεροχήν. «Προτιμήσας τῶν Σαμαρειτῶν τοὺς Ἰουδαίους, νῦν προτιμᾷ πάλιν τῶν Ἰουδαίων τοὺς Χριστιανούς» (Ζιγαβ.). «Πλεονεκτοῦμεν μὲν ὑμῶν, ὦ γύναι, φησί, τῷ τρόπῳ τῆς προσκυνήσεως, πλὴν ἀλλὰ καὶ οὗτος τέλος ἕξει λοιπόν» (Χρυσόστ.).*

καὶ νῦν ἐστιν. *«Ἤγουν ἐνέστηκεν ἤδη» (Ζιγ.). Διὰ τούτων διεγείρει ἔτι μᾶλλον τὴν ἤδη διεγηγερμένην προσοχὴν τῆς γυναικός. «Μὴ νομίσῃς, φησί, ταύτην τοιαύτην εἶναι τὴν προφητείαν, ὡς μετὰ πολὺν γενήσεσθαι χρόνον· τὰ γὰρ πράγματα ἐφέστηκεν ἤδη, καὶ ἐπὶ θύραις ἐστί» (Χρυσόσ.).*

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΟΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐπιστολαὶ καὶ ἐμβάσματα
πρὸς κ. ΙΩΑΝ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ
Ἱπποκράτους 189
ΑΘΗΝΑΣ (7)

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1923)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταί. *Περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἀληθινὸς πρβλ. α' 9. «Εἶπὼν ἀληθινοὺς συνεξέβαλε Σαμαρείταις Ἰουδαίους· εἰ γὰρ καὶ ἐκείνων ἀμείνους οὗτοι, ἀλλὰ τῶν μελλόντων ἐλάττους πολλῷ» (Χρυσόστ.). Ἀληθινοὶ προσκυνηταί, οἱ τέλειοι προσκυνηταί. Ὁ Ἰουδαϊσμὸς λοιπὸν δὲν ἦτο ἡ τελεία θρησκεία, ἀλλὰ προπαρασκευαστική τις καὶ πρόσκαιρος.*

ἐν πνεύματι, *«διὰ τοῦ ἐν ἡμῖν ἀσωμάτου.... τουτέστι διὰ τῆς ψυχῆς καὶ τῆς τοῦ νοῦ καθαρότητος» (Χρυσόστ.). Τὸ πνεῦμα εἶνε αἱ ἀνώτεραι τῆς ψυχῆς δυνάμεις, δι' ὧν αὕτη ἐπικοινωνεῖ μετὰ τοῦ θείου κόσμου καὶ αἵτινες ἀποτελοῦσιν οἱονεὶ τὸν τόπον ἔνθα συναντῶνται Θεὸς καὶ ἄνθρωπος καὶ τὸ θυσιαστήριον, ὅπου ἡ ἀληθὴς λατρεία λατρεύεται (Πρβλ. Ρωμ. α' 9 «ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου» καὶ Ἐφεσ. ς' 18 «προσευχόμενοι..... ἐν πνεύματι»). Τὸ ἀνθρώπινον τοῦτο πνεῦμα διεισδυόμενον ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος καθίσταται ἱκανὸν πρὸς πνευματικὴν καὶ ἀληθινὴν λατρείαν. «Ὁ Πνεύματος τοῦ ζωοποιοῦντος μὴ μετειληφὼς μηδὲ τοῖς πνευματικοῖς ἀκολουθῶν τοῦ νόμου, οὗτος ἂν εἴη ὁ.... πνεύματι μὴ προσκυνῶν τῷ Πατρί» (Ὠριγένης).*

καὶ ἀληθείᾳ. *Αὕτη ἡ ἐν πνεύματι λατρεία εἶνε καὶ ἀληθής. Οὐχὶ εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ εἰλικρινής, διότι ἐξ εἰλικρινοῦς διαθέσεως ἠδύνατο καὶ ὁ Ἰουδαῖος καὶ ὁ Σαμαρείτης νὰ προσκυνῇ, ἀλλὰ τοῦ πραγματική. «Οὐκ ἐν σκιαῖς καὶ τύποις ἀλλ' ἐν ἀληθείᾳ» (Ζιγαβ.). «Τὰ πρότερα τύπος ἦν, ἡ περιτομή, τὰ ὁλοκαυτώματα, τὰ θύματα, τὰ θυμιάματα· νυνὶ δὲ οὐκέτι, ἀλλ' ἀλήθεια τὸ πᾶν» (Χρυσόστ.).*

καὶ γάρ. *Ἀπαντᾷ καὶ ἐν Ἰωάν. δ' 45. Ἡ ἔννοια φαίνεται νὰ εἶνε=διότι βεβαίως.*

ὁ πατήρ. *Καὶ προηγουμένως* **«τῷ πατρί»,** *ἐξαίρων διὰ τούτων τὴν ἰδιαιτέραν σχέσιν τῶν ἀληθινῶν προσκυνητῶν πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς Θεόν. Αὕτη θὰ εἶνε σχέσις υἱῶν πρὸς Πατέρα.*

τοιούτους *«ἤγουν οὐ τυπικούς, ἀλλ' ἀληθινούς, οὐ σωματικῶς θύοντας ἀλλὰ πνευματικῶς» (Ζιγαβ.).*

ζητεῖ. *«Διότι εἶνε σπάνιοι, ἵνα συναντηθῶσι»* (Bengel). *Ὑπαινίττεται ἴσως, ὅτι δι' αὐτὸ ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Πατρός του, ἵνα μορφώσῃ τὴν τάξιν ταύτην τῶν ἀληθινῶν προσκυνητῶν.*

Εἶναι πολύτιμος ὁ χρόνος τῆς παρούσης ζωῆς καὶ δωρεὰ τοῦ Θεοῦ μεγάλη ἡ παράτασις τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μας, ὄχι βέβαια διότι εἰς αὐτὴν οἱ ἄνθρωποι εὑρίσκουν διασκεδάσεις καὶ ἀπολαύσεις· ἀλλὰ διότι ἀπὸ τὰ ὀλίγα ἔτη τῆς ζωῆς ταύτης, ἀπὸ τὴν παράτασιν τοῦ βίου, ποὺ μᾶς χαρίζει ὁ Θεός, ἐξαρτᾶται ἡ εὐτυχία τῆς μελλούσης καὶ αἰωνίου ζωῆς. Τὴν εὐτυχίαν δὲ ταύτην δυνάμεθα νὰ ἑτοιμάσωμεν ἐδῶ, χρησιμοποιοῦντες τὴν παροῦσαν ζωὴν κατὰ τὸν νόμον τοῦ Εὐαγγελίου.

ΗΘΙΚΟΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Η ΓΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΧΑΡΙΣΘΕΝΤΩΝ

Μία ἀπὸ τὰς αἰτίας, διὰ τὰς ὁποίας πάσχουν ὄχι μόνον λαοὶ εἰδωλολατρικοὶ τῆς ἄπω Ἀνατολῆς, περὶ τῶν ὁποίων ἐσημειώσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον, ἀλλὰ καὶ Χριστιανοί, πολλάκις δὲ καὶ εὐσεβεῖς κατ' ἀρχήν, εἶναι ὅτι δὲν φροντίζουν, «Ἵνα εἰδῶσι τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν», λέγει ὁ θεῖος Παῦλος. Δὲν φροντίζομεν νὰ μάθωμεν καὶ νὰ ἐννοήσωμεν τὴν ἀξίαν τῶν δωρεῶν, τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς μᾶς ἐχάρισεν.

Ἀνεφέραμεν εἰς τὸ προηγούμενον μερικὰς κοινὰς μὲν πρὸς ὅλους τοὺς Χριστιανούς, μεγάλας δὲ καὶ ἀνεκτιμήτους δωρεάς, διὰ τῶν ὁποίων ὁ Χριστὸς μᾶς ἐξύψωσεν ἀπὸ τὴν κτηνώδη κατάστασιν τοῦ ἀποστάτου, τοῦ ἀσώτου, τοῦ δούλου, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος εἶχε χάσει τὴν συνείδησιν τῆς προσωπικότητός του, καὶ μᾶς κατέστησεν ἱκανοὺς ν' ἀναπνέωμεν τὸν ζωογόνον ἀέρα τῆς θείας ἀτμοσφαίρας Του. Ἀλλ' ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι δωρεαὶ ἰδιαίτεραι δι' ἕκαστον ἐξ ἡμῶν, τὰς ὁποίας μᾶς ἐχάρισε, καὶ τῶν ὁποίων δὲν μελετῶμεν τὴν ἀξίαν διὰ νὰ χαρῶμεν τὸ παρὸν καὶ νὰ ἐκτείνωμεν τὴν χαρμόσυνον ἐλπίδα εἰς τὸ μέλλον. Ὑπάρχουν γεγονότα τοῦ βίου μας, ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δημιουργηθέντα, τὰ ὁποῖα ἀπετέλεσαν σπουδαῖα μὲν κεφάλαια τῆς ἱστορίας μας, ἀκόμη δὲ σπουδαιότερα θεμέλια τῆς σημερινῆς θέσεώς μας.

Τοῦτον μέν, διὰ ποικίλων καὶ θαυμαστῶν συνδυασμῶν, ἔβγαλεν ἀπὸ τὸ ἀγροῖκον περιβάλλον τῆς σκοτεινῆς ἀγνοίας τοῦ χωριοῦ του, διὰ νὰ τὸν ὑψώσῃ ἐξελικτικῶς εἰς τὸ φωτεινὸν ἐπίπεδον τοῦ ἐγγραμμάτου, τοῦ ἐπιστήμονος, τοῦ ἀξιωματούχου, τοῦ ἀνοίξαντος τὰ μάτια του καὶ εἰς τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου. Ἀλλ' αὐτὸς τώρα, «μὴ εἰδὼς τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα» ταῦτα κεφάλαια, ἀδημονεῖ καὶ πικραίνεται ἐπειδὴ δὲν ἔφθασεν ἀκόμη εἰς τὸ ἀνώτερον ἢ ἀνώτατον ἀξίωμα, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε οὔτε νὰ ὀνειρευθῇ ἠδύνατο. Τὸν ἄλλον δὲ ἔσυρεν ἀπὸ τὴν πτωχείαν καὶ τὴν στέρησιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη, τὸν ἔφερεν εἰς τὴν πόλιν καὶ τὸν ἐπροίκισε μὲ μίαν τέχνην ἢ μὲ ἕνα ἐπάγγελμα, τὸ ὁποῖον τοῦ παρέχει τὰ μέσα τῆς σώφρονος ἐπαρκείας. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς «μὴ εἰδὼς τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα», λησμονῶν ἀπὸ ποίαν στέρησιν ὁ Θεὸς τὸν ἀνύψωσε, στενοχωρεῖται καὶ μεριμνᾷ καὶ κάμνει ἀβαρίαν εἰς τὰς ἀντιλήψεις περὶ δικαιοσύνης, δικαιολογεῖ δὲ παρεκκλίσεις του πρὸς τἀριστερά, διὰ νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν περιττῶν ἐξόδων, ποὺ ἐπιβάλλει ὁ ἀνισόρροπος «πολιτισμὸς» τῆς ἐποχῆς, ἢ μᾶλλον διὰ νὰ «παρεκτείνεται πλουσίοις» ὁ υἱὸς καὶ ἡ κόρη του.

Τὸν ἄλλον τὸν ἐπρόλαβεν ἀπὸ μίαν θανάσιμον πτῶσιν· ἢ παραπεσόντα τὸν ἐσταμάτησεν αἰφνης εἰς τὴν πλατεῖαν ὁδὸν τῆς ἀπωλείας, ὅπου ἔτρεχε μὲ τὴν ἀμεριμνησίαν ἐκείνην, μὲ τὴν ὁποίαν τὰ ἐλεύθερα πουλιὰ σπεύδουν νὰ συλληφθοῦν εἰς τὰ βρόχια τοῦ κυνηγοῦ καὶ νὰ χάσουν τὴν ζωήν των. Ἀλλ' ὁ ἀγαθὸς Θεὸς μὲ ἕνα ἔκτακτον γεγονὸς τὸν ἐτράβηξεν ἀπὸ τὴν ζωὴν ταύτην τῆς ἁμαρτίας καὶ τὸν ἐπανέφερεν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας. Ἐν τούτοις αὐτὸς τώρα, «μὴ εἰδὼς τὰ χαρισθέντα» εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, κινδυνεύει πάλιν νὰ λάβῃ «λήθην τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν» καὶ νὰ ἀπομακρυνθῇ πάλιν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ· ἢ ἀνυπομονεῖ καὶ ἀπελπίζει διότι δὲν ἔγινεν ἀμέσως ἅγιος. Ἀλλὰ διατί νὰ σημειώνωμεν ὅσα ἐχάρισεν εἰς ἄτομα ἐφ' ὅσον εἰς ὅλους μας ἐχάρισε τὸ χρέος τῶν μυρίων ταλάντων; Ὁποῖον πλῆθος «χαρισθέντων»! Πόσην συγκίνησιν ἠσθάνθημεν, ὅταν μετενοήσαμεν καὶ ἐπληροφορήθημεν, ὅτι μᾶς ἐχαρίσθη τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν καὶ ἀποκατεστάθημεν

εἰς τὴν θέσιν τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀθώου! Καὶ ὅμως τόσον συχνὰ γινόμεθα ἐπιλήσμονες τοῦ χαρισθέντος βαρυτάτου χρέους. Καὶ διὰ τοῦτο ἀρνούμεθα νὰ χαρίσωμεν τὸ μικρὸν χρέος, ποὺ μᾶς ὀφείλουν ὅσοι μᾶς ἔπταισαν πράγματι, ἢ ἁπλῶς τοὺς ἐφαντάσθημεν πταίστας, ἐνῷ ἐκεῖνοι δὲν μᾶς ἠδίκησαν. Καὶ ἕνεκα τούτου ποτίζομεν τὴν ψυχήν μας μὲ τὴν πικρίαν τῆς ἀντιπαθείας καὶ μὲ τὸ δηλητήριον τοῦ μίσους.

Ἀλλὰ δὲν χρειάζεται νὰ συνεχίσωμεν τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν χαρισθέντων. Εἶναι ἄλλως τε τόσον πολλὰ καὶ ἀνεκδιήγητα τὰ ὅσα εἰς τὸν καθένα μας ὁ ἀγαθὸς Κύριος ἐχάρισε! Χρειάζεται μόνον νὰ τὰ ἀναπολῶμεν, νὰ τὰ γνωρίσωμεν βαθύτερα, νὰ τὰ μελετήσωμεν καλύτερα. Διότι ἡ μελέτη καὶ ἡ κατανόησίς των θὰ τονώσῃ τὴν πίστιν μας, ὅτι ὁ ἀγαθὸς Πατέρας θὰ χαρίσῃ καὶ νέας δωρεάς Του, διὰ νὰ μᾶς βγάλῃ ἀπὸ τὴν νέαν δυσκολίαν· θὰ ἀποκαθιστᾷ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀνεξικακίαν—τοὺς θησαυροὺς τούτους τῆς ζωῆς—εἰς τὴν ψυχήν μας· θὰ ἀναπτύσσῃ τὴν εὐγενεστάτην ἐκείνην ἀρετὴν τῆς εὐγνωμοσύνης, ἡ ὁποία τόσον ἐξευγενίζει τὸν Χριστιανὸν καὶ τόσον εὐάρεστος εἶναι εἰς τὸν Θεόν.

Καὶ ὅμως δὲν θέλομεν νὰ ἴδωμεν τὰ χαρισθέντα. Ἐδῶ δὲ ἔγκειται ἡ βαρύτης τοῦ ζητήματος. Δυστυχῶς τὴν ἀναπόλησιν καὶ σαφῆ γνῶσιν καὶ συναίσθησιν τῶν «ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντων ἡμῖν» ἐμποδίζει καὶ σβύνει ἀπὸ τὴν ψυχήν μας τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου!

Πράγματι. Τὸ θλιβερὸν τοῦτο γεγονὸς βεβαιώνει ὁ θεῖος Ἀπόστολος, ὅπως μαρτυρεῖ τὸ πλῆρες κείμενον τῶν περὶ τῶν χαρισθέντων λόγων του. Ἡμεῖς (λέγει διὰ τὸν ἑαυτόν του καὶ τοὺς Χριστιανοὺς τῆς ἐποχῆς του) «ἡμεῖς οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν». Τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου, τὸ φρόνημα καὶ αἱ ἰδέαι καὶ αἱ ἀντιλήψεις τοῦ ξένου ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν κόσμου, εἶναι τόσον διάχυτον καὶ τόσον εὔκολα μολύνει τὴν ψυχικὴν ἀτμόσφαιραν τῶν ἀνθρώπων, ὥστε χρειάζεται ἐπιμελὴς προσοχὴ διὰ νὰ μὴ μολύνεται ὁ Χριστιανός. Εἶναι πνεῦμα ἀχάριστον καὶ ἀγνῶμον, τὸ ὁποῖον διαστρέφει τὴν ὀρθὴν κρίσιν περὶ «τῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντων ἡμῖν», ὡσὰν νὰ μὴ μᾶς τὰ ἐχάρισεν, ἀλλὰ.... μᾶς τὰ ἐχρεωστοῦσε! Εἶναι πνεῦμα εὐτελὲς καὶ μεμψίμοιρον καὶ συχαμερόν, ποὺ παραβλέπει μὲν τὰ χαρισθέντα μεγάλα, διευείρει δὲ ἀθεράπευτα παράπονα διὰ ἐλλείποντα μικρὰ καὶ ἀνησυχεῖ καὶ ἀναστατώνει καὶ ἀποσυνθέτει καὶ διαλύει. Πόσον συχνὰ μιμούμεθα τὴν διαγωγὴν τῶν κακομαθημένων καὶ ἀχαρίστων ἐκείνων μικρῶν παιδιῶν, τὰ ὁποῖα ἔλαβαν καὶ λαμβάνουν πολλὰ καθημερινῶς ἀπὸ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ στοργικοὺς γονεῖς των, καὶ τὰ ὁποῖα παρὰ ταῦτα δὲν ἱκανοποιοῦνται, ἀλλὰ διαρκῶς παραπονοῦνται καὶ κλαυθμηρίζουν καὶ γκρινιάζουν καὶ πικραίνονται καὶ μαραζώνουν καὶ δηλητηριάζουν τὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ σπιτιοῦ. Παρομοίαν ἀκαταστασίαν δημιουργεῖ καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου, ποὺ εἰσάγομεν εἰς τὴν ψυχήν μας. Καὶ δι' αὐτὸ τόσον συχνὰ μελαγχολοῦμεν καὶ πάσχομεν καὶ θεωροῦμεν δυσβάστακτον τὴν μικρὰν δοκιμασίαν, ἢ τὴν στέρησιν τῶν κατ' οὐσίαν ἀχρήστων. Δι' αὐτὸ βλέπομεν τόσον στενόν, τόσον πληκτικόν, τόσον συννεφιασμένον τὸν εὐρύτατον, τὸν φωτεινότατον, τὸν γελαστὸν ὁρίζοντα τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, τῆς χριστιανικῆς ἐλπίδος καὶ χαρᾶς.

Δὲν νομίζεις λοιπόν, ἀγαπητὲ ἀναγνῶστα, ὅτι ἐκεῖνο τοῦ ὁποίου περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλο ἔχομεν ἀνάγκην καὶ πρέπει ἐπιμόνως νὰ ζητῶμεν, εἶναι «τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν»;

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Κυρ. Ι' Λουκᾶ, ιγ' 10—17).
(Βλέπε Καινὴν Διαθήκην ἔκδοσιν «Ζωῆς» σελ. 225).

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Τοῦ Ἁγίου Σάββα, Γαλ. ε' 22—στ' 2).
(Βλέπε Καινὴν Διαθήκην ἔκδοσιν «Ζωῆς» σελ. 563).

ΟΜΙΛΙΑ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

1.— Καλλιτέχνημα θεῖον καὶ ἀριστούργημα πνευματικὸν ἀναδεικνύεται ὁ ἄνθρωπος, ὅταν παραδώσῃ τὴν ψυχήν του εἰς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὴν σημερινήν του περικοπὴν μετρᾷ καὶ ἀπαριθμεῖ ὅλας τὰς ἀρετάς, ποὺ παρουσιάζει ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἀνεγεννήθη ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. «Ἀδελφοί, λέγει, ὁ καρπὸς τοῦ Πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια». Καὶ πράγματι. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ παρέδωκε καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα καὶ νοῦν καὶ καρδίαν, καὶ τὴν ζωήν του ὅλην εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸ θέλημά Του, δὲν ταράσσεται ἀπὸ τὸ μῖσος· δὲν συγχύζεται ἀπὸ τὸν θυμόν· δὲν πιέζεται ἀπὸ τὸν φθόνον καὶ τὴν ἀντιζηλίαν. Αὐτὸς γνωρίζει μόνον νὰ ἀγαπᾷ. Καὶ ἀγαπᾷ Θεὸν καὶ ἀνθρώπους, μικροὺς καὶ μεγάλους, φίλους καὶ ἐχθρούς. Καὶ ἐπειδὴ ἀγαπᾷ, ὡς ἐκ τούτου μακροθυμεῖ καὶ ἀνέχεται τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰς ἰδιοτροπίας τῶν ἄλλων. Δὲν ἐκδικεῖται, δὲν μνησικακεῖ. Εἶνε γεμᾶτος ἀπὸ χρηστότητα καὶ καλωσύνην. Εὐεργετεῖ δι' αὐτὸ καὶ προστατεύει, ὅσον ἠμπορεῖ, τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην προστασίας. Εἶνε ἀγαθός, πρᾶος καὶ ταπεινός. Δὲν ἀδικεῖ, ὅταν τὸν ἀδικοῦν. Δὲν κακολογεῖ, ὅταν τὸν συκοφαντοῦν. Τί κάμνει; Τὰ ἀντικρύζει ὅλα μὲ ὑπομονὴν καὶ πραότητα. Εἶνε πιστός. Καὶ ἡ πίστις του μένει βράχος ἀμετακίνητος καὶ εἰς τὰς πλέον σκοτεινὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς του. Εἶνε ἐγκρατής. Συλλογιζόμενος τὰ οὐράνια καὶ θεῖα τοῦ Παραδείσου ἀγαθά, περιορίζει τὸν ἑαυτόν του, ἀπαρνεῖται τὰς σαρκικὰς ἐπιθυμίας, ἀπονεκρώνει τὰ ἄτακτα πάθη του. Καὶ αὐτὴ εἶνε ἡ ἀγιωτέρα πλευρὰ τῆς ζωῆς του. Ὁ Παῦλος ἰδιαιτέρως τὸ τονίζει αὐτό. «Οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις». Τὴν σάρκα! Εἰξεύρετε, τί εἶνε αἱ ἐπιθυμίαι τῆς σαρκὸς καὶ τὰ πάθη τῆς σαρκός; Δύναμις τρομερά! Πῦρ κατακαῖον. Θηρία αἱμοβόρα καὶ ἀτίθασσα. Δὲν τὰ νικοῦν οἱ ἄνθρωποι· ἀλλὰ τὰ πάθη νικοῦν τοὺς ἀνθρώπους. Τοὺς ὑποτάσσουν. Τοὺς αἰχμαλωτίζουν. Τοὺς ἀποκτεινώνουν. Συμβαίνει τὸ ἴδιον μὲ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Χριστοῦ; Ὄχι. Αὐτοὶ ἐσταύρωσαν τὴν σάρκα, ἔσβυσαν τὴν φλόγα τῆς ἐπιθυμίας, ἐνέκρωσαν τὰ πάθη. Καμμία κίνησις ἁμαρτωλὴ μέσα εἰς τὴν ψυχήν των, ὅσον φλογερὸς καὶ ἂν εἶνε ὁ πειρασμός. Καμμία σκέψις κακή, ἔστω καὶ ἂν ζοῦν μέσα εἰς κόσμον κακόν. Κανένας λογισμὸς ἀπρεπὴς δὲν γίνεται δεκτὸς καὶ κανὲν βλέμμα ἄτακτον καὶ ἔνοχος χειρονομία, καὶ ὅταν ἀκόμη ὅλα τριγύρω τὸν τραβοῦν εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Χριστοῦ! Δὲν εἶνε ἄνθρωποι τῆς σαρκός. Εἶνε τοῦ πνεύματος ἄνθρωποι. Καὶ τοὺς κυβερνᾷ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Τοὺς κυβερνᾷ εἰς τὰς σκέψεις των, εἰς τοὺς λόγους, εἰς τὰς πράξεις, εἰς ὅλον τὸν βίον. Καὶ ὑπάρχει εἰς αὐτοὺς μόνον ἁγιότης.

Τοιοῦτος ἦτο ὁ ἅγιος Σάββας, τὸν ὁποῖον ἑορτάζομεν σήμερον. Ὅσιος, ἁγνός, ἐλέγετο καὶ ἦτο «ἡγιασμένος». Τοιοῦτοι πρέπει νὰ γίνωμεν καὶ ἡμεῖς. Νὰ γίνωμεν, διότι δὲν εἴμεθα. Τώρα ἔχομεν τὴν κακίαν. Μᾶς διευθύνουν τὰ πάθη. Μᾶς κυβερνᾷ ἡ σάρξ. Μᾶς κατακαίουν τῆς σαρκὸς αἱ ἄνομοι ἐπιθυμίαι. Διατί; Διότι ἐβαπτίσθημεν μέν, ἀλλὰ δὲν ἀνεγεννήθημεν. Ἐλάβομεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, δὲν τὸ ἀφήσαμεν ὅμως νὰ ἐργασθῇ εἰς τὴν ψυχήν μας ὅπως θέλει καὶ γνωρίζει Ἐκεῖνο. Ἀλλ' «εἰ ζῶμεν Πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν», φωνάζει σήμερον ὁ Παῦλος. Εἴμεθα χριστιανοί; Ἐλάβομεν τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ; Πρέπει νὰ ζήσωμεν καὶ ὡς χριστιανοί· ὄχι ὡς ἄνθρωποι τῆς ὕλης καὶ τῆς σαρκός, ἀλλ' ὡς ἄνθρωποι τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου. Ἂς ἀφήσωμεν, λοιπόν, τὸ Πνεῦμα νὰ μᾶς ἀναγεννήσῃ πλήρως· νὰ καλλιεργήσῃ τὴν ψυχήν μας, νὰ φωτίσῃ τὸν νοῦν μας, νὰ καθαρίσῃ τὴν καρδίαν μας. Ἕνα πρᾶγμα μόνον χρειάζεται· νὰ κόψωμεν τὰ κακὰ θελήματά μας, νὰ ἀπαρνηθῶμεν τὰ πάθη μας, καὶ νὰ εἴπωμεν μὲ πόνον πρὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ: «Πνεῦμα πανάγιον, σοῦ παραδίδομεν τὰς ψυχάς μας. Ἐλθὲ νὰ κατοικήσῃς εἰς αὐτάς, διὰ νὰ γίνωμεν καὶ ἡμεῖς ἄνθρωποι ἰδικοί σου, ἄνθρωποι δίκαιοι, τίμιοι, σώφρονες καὶ ἅγιοι, ἄνθρωποι πνευματικοὶ καὶ ἡγιασμένοι».

2.—Ἀλλ' οἱ χριστιανοὶ δὲν εἶνε ὅλοι τέλειοι. Καὶ δὲν γίνονται οἱ ἄνθρωποι τέλειοι ἀμέσως καὶ διὰ μιᾶς. Θὰ ὑπάρχουν, λοιπόν, κοντὰ εἰς τοὺς τελείους καὶ ἄλλοι μὲ ἐλαττώματα, μὲ ἀδυναμίας, μὲ κακίας, μὲ ἰδιοτροπίας. Καὶ θὰ δημιουργοῦν εἰς τοὺς ἄλλους ἀνησυχίαν καὶ ἐνόχλησιν καὶ θλῖψιν ἐνίοτε, καὶ ταραχὴν καὶ ἀδικίαν πολλάκις. Τί θὰ κάμουν τώρα οἱ τελειότεροι χριστιανοί; Θὰ τοὺς διορθώσουν. Τὸ λέγει ὁ Ἀπόστολος· «Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον». Ἔπεσεν ὁ ἄλλος; Σύ, ποὺ στέκεσαι, σήκωσέ τον. Ἔσφαλεν ὁ πλησίον σου; Ἀπὸ ἀπροσεξίαν ἔσφαλε. Σὺ ὁ προσεκτικός, διόρθωσέ τον. Ἡμάρτησεν ὁ ἀδελφός σου; Ἀπὸ ἀδυναμίαν, ἀπὸ κακὴν συνήθειαν διέπραξε τὴν ἁμαρτίαν. Σύ, ὁ δυνατός, ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος, στήριξέ τον, κατάρτισέ τον, ὁδήγησέ τον εἰς τὴν μετάνοιαν, εἰς τὴν σωτηρίαν. Ἀλλὰ πῶς; Μὲ ποῖον τρόπον; «Ἐν πνεύματι πραότητος», σημειώνει ὁ Παῦλος. Διόρθωσέ τον, χωρὶς φωνὰς καὶ θυμούς. Ὑπόδειξε τὸ σφάλμα του, χωρὶς ἐπιπλήξεις σκληράς, χωρὶς εἰρωνείας σαρκαστικάς, χωρὶς διαπομπεύσεις περιφρονητικὰς καὶ ἐξευτελισμοὺς καὶ θυμοὺς καὶ παραφοράς. Ὁ καλὸς τρόπος, ὁ ἥρεμος, ὁ πρᾶος καὶ ἀδελφικός, διορθώνει τὸν ἄλλον εὐκολώτερον καὶ τὸν ὑποβοηθεῖ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ λάθος του, νὰ συναισθανθῇ τὸ ἁμάρτημά του, νὰ σκεφθῇ, νὰ διορθωθῇ. «Ἐν πνεύματι πραότητος» λοιπὸν διόρθωσέ τον. Καὶ διὰ ποῖον λόγον; «Σκοπῶν σεαυτόν, ἐξηγεῖ ὁ Παῦλος, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς». Εὔκολον εἶνε νὰ πέσῃς καὶ σὺ εἰς πειρασμὸν καὶ νὰ ἁμαρτήσῃς τὴν ὥραν ποὺ διορθώνεις τὸν ἄλλον. Καὶ θὰ τὸ πάθῃς, ὅταν μὲ τρόπον θυμῶδη καὶ ὀργίλον ἔρχεσαι νὰ τὸν σωφρονίσῃς.

Λοιπόν, χριστιανέ, εἶσαι πατέρας καὶ παρακούουν τὰ παιδιά; Εἶσαι διδάσκαλος καὶ ἀτακτοῦν οἱ μαθηταί; Εἶσαι ἰατρὸς καὶ δυστροποῦν οἱ ἀσθενεῖς; Εἶσαι προϊστάμενος καὶ σφάλλουν οἱ ὑφιστάμενοί σου; Εἶσαι, τέλος, ἱερεὺς καὶ ἀρχιερεὺς καὶ κήρυξ καὶ διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἁμαρτάνουν οἱ χριστιανοί σου; Μὴν ἐξάπτεσαι. Μὴ τοὺς ὑβρίζῃς. Μὴ διαλαλῇς τὸ ἁμάρτημά των. Μὴ φωνάζῃς, διὰ νὰ σὲ ἀκούσῃ καὶ τὰ μάθῃ ὁ κόσμος. Μὴ δημοσιεύσῃς παντοῦ τὸ σφάλμα τοῦ ἄλλου. Ἄνθρωποι εἶνε καὶ σφάλλουν. Δείξέ τους τώρα συμπάθειαν, Ἀδελφοί σου εἶνε. Συμπόνεσε μὲ αὐτοὺς διὰ τὰ ἐλαττώματά των. Σήκωσε τὸ βάρος των. Δὲν θὰ ζημιωθῆς. Κάμε βέβαιαι καὶ τὴν παρατήρησιν διὰ νὰ διορθωθοῦν. Κάμε τὴν ὅμως μὲ ἤρεμον τόνον. Ἔλεγξέ τους ἀκόμη. Ἀλλὰ μὲ ἀγάπην καὶ χωρὶς νὰ τοὺς διαπομπεύσῃς. Τοιοτοτρόπως θὰ καταλάβουν ὅτι ἐνδιαφέρεσαι πραγματικῶς δι' αὐτούς. Καὶ τότε θὰ προσέξουν τοὺς λόγους σου περισσότερον καὶ θὰ δεχθοῦν εὐκολώτερον τὸν ἔλεγχόν σου. Τότε σηκώνεις καὶ σὺ τὸ βάρος τῶν ἀδελφῶν σου καὶ φυλάττεις ὡς πιστὸς καὶ γνήσιος ὀπαδὸς τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ σου, ὅπως προτρέπει σήμερον ὁ Παῦλος· «Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ». Νόμος δὲ καὶ ἐντολὴ τοῦ Χριστοῦ εἶνε ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον.

ΔΙΔΑΧΑΙ ΠΑΤΕΡΩΝ

Ἡ ἀληθινὴ εὐγένεια.

Ὅταν λέγω εὐγένεια, δὲν ἐννοῶ ἐκείνην ποὺ νομίζουν οἱ πολλοί. Ὄχι! δὲν ἁρμόζει εἰς ἡμᾶς τοὺς χριστιανοὺς νὰ θαυμάζωμεν αὐτὴν τὴν εὐγένειαν, οὔτε τὴν φιλοσοφίαν ποὺ προέρχεται ἀπὸ τάφους καὶ μύθους. Ἀλλ' ἐννοῶ ἐκείνην τὴν εὐγένειαν, τὴν ὁποίαν χαρακτηρίζει εὐσέβεια καὶ ἐνάρετος βίος καὶ ἡ ἀνύψωσις πρὸς τὸ πρῶτον ἀγαθόν, τὸν Θεόν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐδημιουργήθημεν. Αὐτὰ εἶναι ἀπόδειξις μοναδικὴ τῆς εὐγενείας. (Γρηγόριος Θεολόγος)

Τὸ δυσκολώτερον πρᾶγμα.

Πραγματικῶς, φαίνεται ὅτι τὸ δυσκολώτερον πρᾶγμα ἀπὸ ὅλα εἶνε νὰ γνωρίσῃ κανεὶς τὸν ἑαυτόν του. Διότι ὄχι μόνον τὸ μάτι μας ἐνῷ βλέπει τὰ ἔξω δὲν εἰμπορεῖ νὰ ἴδῃ τὸν ἑαυτόν του, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ νοῦς μας, ἂν καὶ βλέπῃ μὲ προσοχὴν καὶ ταχέως τὸ ξένον ἁμάρτημα, εἶνε ἐν τούτοις βραδὺς εἰς τὸ νὰ ἀντιληφθῇ καλὰ τὰ ἰδικά του ἐλαττώματα. (Μ. Βασίλειος)

Οἱ καλοὶ ποιμένες.

Πάλιν θὰ ὁμιλήσω καὶ πάλιν θὰ κηρύξω. Καὶ ἂν δὲν μὲ ἀκούσουν ὅλοι, οἱ μισοὶ θὰ ἀκούσουν. Καὶ ἂν ὄχι οἱ μισοί, τὸ ἓν τρίτον. Καὶ ἂν οὔτε τὸ ἓν τρίτον, οἱ δέκα. Καὶ ἂν ὄχι οἱ δέκα, πέντε. Καὶ ἂν ὄχι οἱ πέντε, ἕνας. Καὶ ἂν μήτε ἕνας δὲν μὲ ἀκούσῃ, ἐγὼ τὸν μισθόν μου θὰ τὸν λάβω ὁλόκληρον. Ἐγὼ εἶμαι ἀχόρταστος. Δὲν θέλω νὰ σωθοῦν ὀλίγοι, ἀλλὰ ὅλοι, καὶ ἂν χαθῇ ἕνας, χάνομαι ἐγώ. Καὶ νομίζω ὅτι μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον μιμοῦμαι τὸν ποιμένα ἐκεῖνον, ποὺ εἶχεν ἐνενήντα ἐννέα πρόβατα καὶ ἔτρεξε διὰ τὸ ἕνα τὸ χαμένον. Θέλεις νὰ μὲ λιθοβολήσῃς; Ἕτοιμος εἶμαι νὰ χύσω τὸ αἷμά μου, μόνον τὴν ἁμαρτίαν σου ἐμποδίζω. Ἐμὲ δὲν μὲ φοβίζει οὔτε τὸ μῖσος οὔτε ὁ πόλεμος. Ἕνα μόνον μὲ ἐνδιαφέρει, ἡ πρόοδος τῶν ἀκροατῶν μου. (Χρυσόστομος).

Μετὰ τὸ κῦμα ἡ γαλήνη.

Δὲν εἶναι πάντοτε χειμών, οὔτε πάντοτε θέρος· οὔτε πάντοτε κύματα, οὔτε πάντοτε γαλήνη· οὔτε πάντοτε νύκτα, οὔτε πάντοτε ἡμέρα. Ἔτσι ἀκριβῶς οὔτε πάντοτε θλῖψις, ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ ἀνακούφισις, ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς θλίψεως θὰ εὐχαριστῶμεν τὸν Θεόν. (Χρυσόστομος)

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Ἕνα ἀξιοσημείωτον περιστατικὸν συνέβη μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Κινέζου στρατηγοῦ Τσαντοὺγκ στρατοπεδευμένων εἰς τὴν Σαγκάην. Ἕνας σκύλος ἦλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον κρατῶν εἰς τὸ στόμα μερικὰ φύλλα βιβλίου. Οἱ στρατιῶται ἔπιασαν τὸν σκύλον καὶ ἐδιάβασαν τὰ χωρία τοῦ βιβλίου.

Ἦτο ἕνα τμῆμα ἀπὸ τὴν Καινὴν Διαθήκην. Ἡ ἀνάγνωσις τῆς περικοπῆς αὐτῆς τοῦ Εὐαγγελίου, περὶ τοῦ ὁποίου δὲν εἶχαν ἀκούσει τίποτε ἕως τότε, τοὺς ἐκίνησε τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἠκολούθησαν τὸν σκύλον μέχρις ἑνὸς χριστιανικοῦ νοσοκομείου τῶν περιχώρων, ὅπου ἐζήτησαν περισσοτέρας πληροφορίας περὶ τῆς ἐνδιαφερούσης αὐτῆς φιλολογίας. Αἱ πληροφορίαι τοὺς ἐδόθησαν φυσικὰ μὲ εὐχαριστησίν. Ἐπακολούθημα τοῦ γεγονότος αὐτοῦ ἦτο ὅτι ἕνας Κινέζος ἱεραπόστολος ἐπεσκέφθη αὐτὸ τὸ στρατόπεδον καὶ διακόσιοι στρατιῶται ἤρχισαν νὰ ζητοῦν τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς των.

Ἐὰν λοιπὸν ὁ Θεὸς ἠμπορῇ νὰ χρησιμοποιῇ καὶ τὸ στόμα ἑνὸς σκύλου διὰ νὰ διαδώσῃ τὸν λόγον Του, τί δὲν ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ μὲ τὸ ἰδικόν σου καὶ τὸ ἰδικόν μου στόμα, ὅταν αὐτὰ εἶναι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν Του;

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

—Ἀρχίζω νὰ μισῶ, νὰ ἀποστρέφωμαι τὴν Ἀγκάριαν καὶ ὅλας τὰς γυναίκας τοῦ εἴδους της. Πήγαινε πάλιν μέσα καὶ πές τους ὅτι.... Τί νὰ εἴπῃ ὁ Γλαβρίων; Νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ Μᾶρκος ἐπεθύμει μὲ ὅλη του τὴν καρδιὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ ὅλους αὐτοὺς ἀπαξ διὰ παντός; Ἢ ὅτι ἡ ψυχή του ἔκλινε πρὸς τοὺς Χριστιανούς; Ὄχι, δὲν ἠμποροῦσε νὰ τὰ εἴπῃ αὐτά. Δι' αὐτὸ προσέθεσε μὲ ἄτονον φωνήν: «Πές τους ὅτι εἶμαι ἀπασχολημένος, πές τους ψεῦμα, πές τους τὴν ἀλήθειαν, ἀρκεῖ νὰ μὲ ἀφήσῃς μόνον». Καὶ ἐρρίφθη ἀνυπομόνως ἐπάνω εἰς ἕνα ντιβάνι στηρίζων τὸ κεφάλι του εἰς τὰ σταυρωμένα του χέρια.

Ὁ Γλαβρίων τὸν ἐπλησίασε καὶ μὲ ὅσην σοβαρότητα ἠμποροῦσε νὰ ἔχῃ ἕνας μέθυσος εἶπε:

—Ἐδῶ βλέπω πράγματι μίαν μεταβολήν. Σὲ ἐμάγευσε τόσον πολὺ ἐκείνη ἡ Χριστιανή; Εἶνε δυνατὸν νἀγίνῃς καὶ σὺ Χριστιανός;

Ἡ ἐρώτησις ἐφόβισε τὸν Μᾶρκον. Χριστιανός; Ἦτο δυνατὸν ἡ κόρη ἐκείνη νὰ εἶχε τόσην δύναμιν ἐπ' αὐτοῦ, ὥστε καὶ αὐτὴ ἡ ἀπροσεξία ἑνὸς μεθύσου νὰ ἀντιληφθῇ τοῦτο; Τόσην λοιπὸν κυριαρχίαν εἶχεν ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ του, ὥστε νὰ μὴ ἠμπορῇ νὰ ἀποκρύψῃ τὴν θέσιν του; Μήπως τὸ αἴσθημα τὸ ὁποῖον ἔτρεφε πρὸς αὐτὴν εἶχε ἐπηρεασθῇ ἀπὸ τὴν θρησκείαν της; Εἶχε λοιπὸν τόσον εὔκολα κλονισθῇ ἀπὸ ἕνα ὡραῖονπρόσωπον, ἀπὸ μίαν ἑλκυστικὴν διήγησιν περὶ τοῦ Ναζωραίου;

Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα ἐπέρασαν ἀστραπιαίως ἀπὸ τὴν διάνοιάν του. Ἀλλ' ἐνεθυμήθη ὅτι καὶ αὐτὰ καὶ τὸ ἐρώτημα τοῦ Γλαβρίωνος εἶχον ἀνάγκην ἀπαντήσεως. Νὰ κάμῃ τὸν γέροντα μέθυσον νὰ ἐννοήσῃ τὰ πράγματα καὶ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὰ αἰσθήματά του ἦτο ἐντελῶς ἀδύνατον. Τὸ καλύτερον ποὺ εἶχε νὰ κάμῃ ἦτο νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ αὐτόν. Ἐφώναζε λοιπὸν μὲ ἀνυπομονησίαν:

—Ἐγώ, ἐγὼ Χριστιανός; Ἄφησέ με. Γλαβρίων, ἄφησέ με. Πήγαινε.

—Μᾶρκε, Μᾶρκε, εὑρίσκεσαι εἰς κακὸν δρόμον. Κάτι σὲ κάμνει νὰ εἶσαι ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Ὁμιλεῖ ἄρά γε ἡ καρδιά; Καὶ ἐν τῇ προσπαθείᾳ του νὰ δώσῃ μεγαλύτερον στόμφον εἰς τὰ λόγιά του μὲ μίαν ἐπιβλητικὴν καὶ ἀξιοπρεπῆ χειρονομίαν ἔχασε τὴν ἰσορροπίαν του καὶ ἐκάθησεν αἰφνιδίως ἐπὶ τοῦ καναπέ.

—Τί ὠφελεῖ; εἶπε μέσα του ὁ Μᾶρκος. Ἐκείνη δὲν ὁμοιάζει μὲ ὅλας τὰς ἄλλας γυναίκας,τὰς ὁποίας ἔχω συναντήσει ἕως τώρα. Ἡ ἀγνότης της μὲ κάμνει νὰ κοκκινίζω καὶ διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν ζωήν μου εὑρίσκω τὸν ἑαυτόν μου ἀπογοητευμένον. Δὲν ἠμπορῶ οὔτε νὰ τὴν κατακτήσω, οὔτε νὰ τὴν λησμονήσω. Ἂν παρατηρήσω τὴν μορφήν της τὴν ὥραν ποὺ θέλω νὰ προσφέρω κάποιον ἀστεϊσμόν, ἡ γλῶσσά μου σταματᾷ ἀπὸ ἐντροπήν. Μεταξὺ τῆς ἐπιθυμίας μου καὶ τῆς Μερκίας ὑψώνεται ἡ ἀθωότης της ὡς ἀδαμάντινος φραγμός, τὸν ὁποῖον μοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ μετακινήσω. Καὶ ὅμως αἰσθάνομαι, ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ τοῦτο,διότι ἄλλως θὰ παραφρονήσω. Γλαβρίων, ἐφώναζε, φοβοῦμαι τὴν ἀγνότητα ἐκείνης τῆς κόρης, πολὺ τὴν φοβοῦμαι.

Ὁ Μᾶρκος ἐσηκώθη ἀπὸ τὸ ἀνάκλιντρον καὶ ἤρχισε νὰ βαδίζῃ μανιωδῶς μὲ μεγάλα βήματα ἐντὸς τοῦ δωματίου, ἐνῷ ὁ Γλαβρίων τὸν παρετήρει μὲ οἶκτον.

—Ναί, αὐτὸ τὸ αἰσθάνθηκα κι' ἐγώ, εἶπεν ὁ γέρων μέθυσος, ὅταν ἤμουν πολὺ νηφάλιος. Ἀλλὰ πάντοτε ἕνα ποτῆρι γεμᾶτο κρασὶ διέλυε τὰ πάντα. Κάλεσε αὐτὴν τὴν Μερκίαν. Τί σημασίαν ἔχει, ἂν σὲ ἠρνήθη χθές; Ἴσως τὸ ἔκαμε αὐτὸ διὰ νὰ προκαλέσῃ ὀξυτέραν τὴν ὀρεξίν σου εἰς τὸ νὰ τὴν πείσῃς νὰ συναινέσῃ σήμερον. Ἀφησέ την νὰ νομίσῃ ἁπλῶς,ὅτι θὰ σὲ χάσῃ καὶ τότε ἀμέσως θὰ ἐνδώσῃ. Καὶ θὰ ἐνδώσῃ ἀμέσως, νὰ εἶσαι βέβαιος.

Ὁ Μᾶρκος ἦτο εἰς τὸ παράθυρον καὶ παρετήρει ἔξω. Ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἤκουε τὴν συμβουλὴν τοῦ μεθύσου, ἀλλ' εἰς τὴν πραγματικότητα ἐστάθμιζε μὲ προσοχὴν κάθε λέξιν, τὴνὁποίαν οὗτοςἐπρόφερε. «Δὲν ἦτο ἄρά γε δυνατὸν νὰ εἶχε δίκαιον αὐτὸς ὁ Γλαβρίων; Δὲν ἦτο δυνατὸν ἡ ἀθωότης καὶ ἡ ἀγνότης ἐκείνης νὰ εἶνε ἐπὶ τέλους μία παγίς, ἕνα εὐφυῶς σχεδιασθὲν τέχνασμα, διὰ νὰ τὸν ρίψῃ εἰς καμμίαν περιπλοκήν; Ἡ τοιαύτη συμπεριφορὰ τῆς προήρχετο ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὸν περιπλέξῃ εἰς καμμίαν συνωμοσιανὴ μηχανορραφίαν τῶν ὁμοθρήσκων της; Αἱ γυναῖκες εἶναι πονηραὶ καὶ ἠσκημέναι εἰς τὴν πανουργίαν. Ἀλλ' ὄχι. Ἡ εὐγενὴς ἐκείνη ὕπαρξις δὲν ἦτοδυνατὸν νὰ εἶναι τοῦ εἴδους αὐτοῦ». Καὶ στρεφόμενος πρὸς τὸν Γλαβρίωνα εἶπε:

—Ἀ, δὲν γνωρίζεις τὴν Μερκίαν;

Ὄχι, δὲν τὴν γνωρίζω, ἀλλὰ γνωρίζω τὸ φῦλόν της.

—Ἀλλ' ἡ Μερκία εἶνε ἐνάρετος.

—Ἐνάρετος; Ἡ ἀρετὴ ἐξαγοράζεται τόσον εὔκολα, ὅσον τὰ πλείστα ἐκ τῶν πραγμάτων, ἐκάγχασεν ὁ Γλαβρίων. Κάθε γυναῖκα ἔχει τὴν ἀξίαν της. Αὐτὸ εἶναι ζήτημα διατιμήσεως τῆς ἀγορᾶς. Σὺ ἐπλειοδότησες καὶ ἐκείνη ἠρνήθη. Πλειοδότησε καὶ πάλιν, φίλε μου,πρόσφερε περισσότερα. Μόνον εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ σὲ ἱκετεύω θερμῶς νὰ μὲ ἀκούσῃς: ὁ,τι δήποτε καὶ ἂν προσφέρῃς, μὴν ἀφήσῃς νὰ περιπλεχθῇς, Μᾶρκο μου. Σὺ ἀξίζεις περισσότερον ἀπὸ εἴκοσι Μερκίας. Καὶ ὁ Γλαβρίων, κουρασθεὶς ἀπὸ τὴν τόσον μακρὰν δι' αὐτὸν ὁμιλίαν ἀνεζήτησε τριγύρω του μηχανικῶς τὸ ποτῆρι τοῦ κρασιοῦ, τὸ ὁποῖον παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν του δὲν ἦτο κοντά του.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΖΩΗΣ,,

Ἀρχιμ. † Διον. Φαραζουλῆ.		Τιμὴ Δρχ.	Ταχ. Ἔσωτ.
1) Ἡ Χριστιανικὴ οἰκογένεια, ἔκδοσις Δ'. Διδάσκει μεθοδικώτατα τὰ ἀμοιβαῖα καθήκοντα τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας, ἐκ τῆς τηρήσεως τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται ἡ προκοπὴ καὶ εὐημερία τοῦ οἴκου.	ἄδετος	25	11
	πανόδετος	45	14
	δερματίνη	65	15
2) Ὁμιλίαι περὶ Ἠθικῆς καὶ Σωφροσύνης. Ὀκτὼ ὁμιλίαι συνιστώμεναι ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς νέους, ὡς στρεφόμεναι κατὰ τῆς ἀνηθικότητος, τῆς μεγάλης αὐτῆς κοινωνικῆς πληγῆς. Σελίδες μικραὶ 120	ἄδετοι	7	6
	πανόδετοι	15	7

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Ὑποθῆκαι πρὸς τοὺς νέους.

Τὸ Κράτος εἶναι μία εὐρυτέρα, μία σύνθετος οἰκογένεια, ἐκ τῶν ἐπὶ μέρους ἀποτελουμένη. Εἰς τὴν τοιαύτην δὲ οἰκογένειαν ὁ κυβερνήτης τοῦ Κράτους ἐπέχει θέσιν ἀρχηγοῦ καὶ πατρός. Ὡς τοιοῦτος λοιπὸν ὡμίλησεν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς πρὸς τοὺς νέους φοιτητάς, ὅταν τὸ παρελθὸν Σάββατον ἀπηύθυνε πρὸς αὐτοὺς ὑποθήκας, ὡς αἱ ἀκόλουθοι:

Ἐτόνισε πρωτίστως, ὅτι ἡ ἀλήθεια «εἶναι ζήτημα πίστεως, πίστεως θρησκευτικῆς», ἐπὶ τῆς ὁποίας ὡς βάσεως «οἰκοδομεῖται ὁλόκληρον τὸ ἐπιστημονικὸν οἰκοδόμημα». Ἀλλ' ἡ πίστις αὕτη, εἶπε, «οὐδὲ βάλλει καὶ εἶσθε ἀληθινοί, ἀφοῦ πιστεύετε τὴν ἀλήθειαν, νὰ εἶσθε ἀληθινοὶ εἰς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις τοῦ βίου σας. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ἕνας ἐπιστήμων ἐρευνητὴς τῆς ἀληθείας, ὅταν ὁ ἴδιος εἰς τὸν ἄλλον του βίον εἶναι ψεύτικος ἄνθρωπος;» Ὑποδεικνύων ἔπειτα, ὅτι ἰδανικὸν τῶν νέων πρέπει νὰ εἶναι ἡ ὀρθὴ δημιουργία τοῦ τρίτου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, εἶπεν ὅτι «ὁ ἀρχαῖος πολιτισμὸς ἦτο μεγάλος εἰς τὴν τέχνην, μεγάλος εἰς τὴν ἐπιστήμην, ἀλλὰ χωλὸς εἰς τὴν θρησκείαν». Καὶ διὰ τοῦτο ἀπεδείχθη «χωλότερος εἰς τὴν πολιτικήν του ἐξέλιξιν». Ἀντιθέτως «ὁ μεσαιωνικὸς ἑλληνισμὸς ὑπῆρξεν ἀναμφισβητήτως ἀπὸ ἀπόψεως τέχνης καὶ ἐπιστήμης πολὺ καθυστερημένος ἀπὸ τὸν ἀρχαῖον πολιτισμόν. Ἀλλὰ ἀπὸ ἀπόψεως θρησκευτικῆς ἦτο πολὺ ἀνώτερος καὶ ἐδημιούργησεν ἕνα θρησκευτικὸν ἰδεῶδες, τὸ ὁποῖον διετήρησεν εἰς ἑκατομμύρια ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων τὴν παρηγορίαν μέσα εἰς τὴν ψυχήν των, καὶ τὸ ὁποῖον θρησκευτικὸν ἰδεῶδες μᾶς συνεκράτησε καὶ μᾶς συγκρατεῖ καὶ σήμερον».

Ἔδειξεν ἐπίσης πῶς πρέπει, ὡς ἀληθινοὶ ἐπιστήμονες καὶ Ἕλληνες παλαίοντες διὰ μεγάλα ἰδανικά, ν' ἀντιλαμβάνωνται τὴν ζωήν. «Νομίζει κανεὶς ἀπὸ σᾶς—εἶπεν—ὅτι προορισμὸς τοῦ βίου εἶναι ἡ ἀπόλαυσις; Πρέπει νὰ ἐννοήσετε ὅτι ἡ μεγαλυτέρα εὐτυχία, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον, εἶναι νὰ ἀγωνίζεται διαρκῶς καὶ νὰ παλαίῃ καὶ νὰ ὑποφέρῃ εἰς τὴν ζωήν του. Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος δὲν ἐννοεῖ ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ εὐτυχία, δὲν ἔχει ἐννοήσει τὴν ἀξίαν τῆς ζωῆς»... Ἰδιαιτέραν δὲ σημασίαν ἔδωκεν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἰς τὴν σταθερὰν ἀντιμετώπισιν τῶν πειρασμῶν ὑπὸ τῶν νέων. «Θὰ ἔλθουν αἱ στιγμαὶ τῆς δοκιμασίας, εἶπεν. Εἰς καθένα ἀπὸ σᾶς θὰ ἔλθουν αἱ στιγμαὶ τῆς ἀδυναμίας.... Θὰ ἔλθῃ κοντά σου ὁ δαίμων τῆς ἀλαζονείας καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς ἰδιοτελείας καὶ θὰ σὲ πάρῃ καὶ θὰ σὲ ἀνεβάσῃ σὲ ἕνα ὑψηλὸ βουνὸ καὶ θὰ σοῦ εἴπῃ: Κύτταξε τὸ βασίλειο τῆς γῆς. Σοῦ τὸ δίδω. Ἀρκεῖ νὰ πέσῃς νὰ μὲ προσκυνήσῃς. Θὰ ἔχῃς τὸ θάρρος ἐκείνην τὴν στιγμὴν νὰ τοῦ εἴπῃς: Ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ; Τότε ἔγινες προσωπικότης»!

Καὶ θὰ ἔχῃ τὸ θάρρος καὶ θὰ γίνῃ προσωπικότης, ἂν ζητήσῃ τὴν δύναμιν ἀπὸ Ἐκεῖνον, ποὺ ἐνίκησε τὸν δαίμονα τοῦτον πρῶτος.

Τὸ ταξείδιον τοῦ λόρδου Χάλιφαξ καὶ ἡ προσευχή.

Περὶ τὸ εἰς Γερμανίαν ταξείδιον τοῦ προέδρου τοῦ ἀγλικοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου λόρδου Χάλιφαξ στρέφεται ἡ εἰδησεογραφία καὶ τὰ σχόλια τοῦ παγκοσμίου Τύπου κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἑβδομάδας καὶ εἰς αὐτὸ ἡ ἀνήσυχος καὶ ἐκνευρισμένη ἀνθρωπότης στηρίζει τὴν ἐλπίδα τῆς εἰρήνης.

Ἀλλὰ ποῖος εἶναι ὁ λόρδος τοῦ Χάλιφαξ; Μήπως κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἀθέους «πασιφιστὰς» τοῦ ὀρθολογισμοῦ, ποὺ μᾶς εἶχαν γεμίσει μὲ λόγια καὶ ἀπογοητεύσεις; Ἢ μήπως κανεὶς ὀπαδὸς τοῦ ἱστορικοῦ ὑλισμοῦ, ποὺ εἶχεν ἐπαγγελθῆ εἰρήνην, ἀλλὰ κινδυνεύει νὰ βάψῃ εἰς τὸ αἷμα ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα;

Πρὸ ὀλίγων ἑβδομάδων οἱ ἀναγνῶσται τῆς «Ζωῆς» (23 Ὀκτωβρίου) εἶδαν εἰς τὴν παροῦσαν στήλην ὅτι ὁ λόρδος Χάλιφαξ ὡς Χριστιανὸς ἐτόνιζεν ὅτι ὁ πόλεμος «ἀπὸ χριστιανικῆς ἀπόψεως εἶναι ἓν τῶν μεγίστων κακῶν, ἐφ' ὅσον ὀνειρεύει διακοπὴν εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ Θεοῦ, ὁπλαδὴ εἰς τὴν ἕνωσιν πάντων τῶν ἀνθρώπων ἐν Αὐτῷ». Καὶ ὑπεδείκνυεν ὅτι «τὸ καθῆκον τῶν Χριστιανῶν σήμερον εἶναι νὰ προσεύχωνται, ὅπως τὸ πνεῦμα τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ ἐκχυθῇ εἰς τοὺς κυβερνήτας τῶν χωρῶν, ἵνα μὴ αἱ ἁμαρτίαι μας ἐπισύρουν ἐναντίον μας τὴν κατάραν τοῦ πολέμου»: Ἀλλὰ τὴν τοιαύτην περὶ προσευχῆς συμβουλὴν τὴν ἐφαρμόζει αὐτὸς προτήτερα. Καὶ ἀσφαλῶς θὰ τὴν ἐφήρμοσε, προτοῦ κάμῃ τὸ πολύκροτον εἰς Γερμανίαν περὶ εἰρήνης ταξείδιόν του. Ἀπόδειξις τούτου εἶναι τὸ ἑξῆς γεγονός, τὸ ὁποῖον μεταφέρομεν ἀπὸ ἀδυναΐκὴν ἐφημερίδα.

"Οταν τῷ 1926 τὸ προσεφέρθη τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀντιβασιλέως τῶν Ἰνδιῶν, δὲν τὸ ἀπεδέχθη. Ἀλλ' ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ τὴν συμβουλὴν τοῦ πατρός του—ὁ ὁποῖος σημειωτέον ἦτο ὄχι μόνον εὐσεβὴς Χριστιανός, ἀλλὰ διέθεσε μακρὰ ἔτη τῆς ζωῆς του ἐργαζόμενος διὰ τὴν ἕνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν. «Ἂς πᾶμε νὰ προσευχηθοῦμε», τοῦ ἀπήντησεν ὁ πατέρας του. Ἐπῆγαν καὶ οἱ δύο εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ προσευχήθησαν: «Νομίζω ὅτι εἶσαι ὑποχρεωμένος νὰ πᾷς» εἶπεν ἔπειτα ὁ πατέρας του. «Τὸ ἴδιον σκεπτομαι καὶ ἐγώ», εἶπεν ὁ υἱός. Ἔτσι ἀνέλαβεν ἓν ἀπὸ τὰ πλέον ἐπικίνδυνα ἀξιώματα τῆς γῆς, καὶ κατώρθωσε νὰ συγκρατήσῃ τὸ τρομερὸν ἡφαίστειον, ποὺ λέγεται Ἰνδία.

Ὁ κόσμος τῶν ὀρθολογιστῶν ἢ καὶ τῶν τυπικῶν Χριστιανῶν δὲν καταλαβαίνει βέβαια οὔτε τὴν δύναμιν τῆς προσευχῆς, οὔτε τὴν θαυμασίαν αὐτὴν ὑποταγὴν ἑνὸς ἀντιβασιλέως —κατ' οὐσίαν αὐτοκράτορος—εἰς τὸν πατέρα του, ἀπὸ τὴν ἐγκρισιν τοῦ ὁποίου ὁ κάθε ἄλλο παρὰ ἀνήλικος υἱὸς ἐξήρτησε τὴν ἀνάληψιν ἑνὸς τοιούτου ἀξιώματος οὔτε ἐννοεῖ τὴν συμπεριφορὰν τοῦ πατρός, ὁ ὁποῖος πάλιν ἐξήρτησε τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἀπὸ τὸν οὐράνιον Πατέρα. Βλέπει ὅμως τὰ ἀποτελέσματα. Καὶ εἰρωνεύεται μὲν' ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἡσυχία, προστρέχει ὅμως, μόλις τὰ πρῶτα κύματα ἐμφανισθοῦν, ἐκεῖ ὅπου ἡ ζωντανὴ ἐπαφὴ μὲ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ παρέχει τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας.

Ἀγὼν περὶ πίστεως.

Διάγγελμα, συνταχθὲν ἀπὸ σημαινούσας ἐκκλησιαστικὰς προσωπικότητας τῆς Γερμανίας, ἀνεγνώσθη εἰς πολυαρίθμους προτεσταντικὰς ἐκκλησίας. Τὸ διάγγελμα τοῦτο ὑπογεγραμμένον ἀπὸ τὸν προκαθήμενον τῶν ἐπισκόπων τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας D. Marahrens, *τὸν πρόεδρον αὐτῆς* M. Müller—Dahlem *καὶ τὸν πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου τῆς Λουθηρανῆς Ἐκκλησίας* M. Breit, *τονίζει ὅτι ἡ Γερμανία, ἠνωμένη πολιτικῶς, περιεπλάκη εἰς θρησκευτικὸν ἀγῶνα, ὁ ὁποῖος ἐνδέχεται νὰ τὴν συγκλονίσῃ ἐκ θεμελίων. «"Ο,τι ἀποτελεῖ τὴν ἀθλιότητα, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἐποχῆς μας, λέγει, ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι τὰ ζωτικὰ ζητήματα πρέπει πάσῃ θυσίᾳ νὰ ἀποτελέσουν ἀντικείμενον πάλης. Πρόκειται περὶ τοῦ ἀγῶνος διὰ τὴν διατήρησιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἡ ὁποία μόνη δύναται νὰ νικήσῃ τὰς δυνάμεις τῆς ἀθεΐας. Πρόκειται περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, διότι μόνον Αὐτὸς δύναται νὰ κρημνίσῃ τὸ ἀνυπέρβατον τεῖχος, ὁπλαδὴ τὴν ἁμαρτίαν, ποὺ χωρίζει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν Θεόν. Εἶναι δυστύχημα ὅτι ὁ διὰ τὴν χριστιανικὴν πίστιν ἀγὼν πολλάκις παρεξηγήθη, ἡ δὲ καλὴ θέλησις τῶν ἐμμενόντων εἰς τὴν πίστιν τῶν πατέρων των Γερμανῶν παρηρμηνεύθη. Λαμβάνοντες οὗτοι τὸ μέρος τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας γίνονται συχνὰ ὑποπτοι διακυβεύσεως τῆς ἐθνικῆς ἀλληλεγγύης».*

Ἐπίσης ἐκκλησις ἀπεστάλη πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς πάστορας, ὅπως εἰς ἀπάντησιν τοῦ συγγραφέως τῶν δύο βιβλίων «Ὁ μῦθος τοῦ 20οῦ αἰῶνος» καὶ «Προσκυνηταὶ προτεστάνται εἰς Ρώμην», κηρύττουν τὴν εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας Αὐτοῦ ὑπακοὴν μετὰ περισσοτέρας χαρᾶς καὶ δυνάμεως. Τὴν ἔκκλησιν δὲ ἐπισφραγίζει τὸ λόγιον τοῦ προφήτου Ἱερεμίου: «Ὦ γῆ, γῆ, γῆ, ἄκουσον τὸν λόγον τοῦ Ἀιωνίου»! Πρὸ τινων δὲ ἡμερῶν νέον ἐκκυκλοφόρησε διάγγελμα, ὑπογραφόμενον ἀπὸ 96 ἐκ τῶν μεγαλυτέρων ἐκκλησιαστικῶν προσωπικοτήτων, ἐπισκόπων, προέδρων τῶν παστόρων τοῦ Ράϊχ κλπ. Τὸ διάγγελμα τοῦτο βέβαιόν ἐστι ὁ ὑπὸ τοῦ Ρόζεμπεργκ διεξαγόμενος ἀγὼν δὲν γίνεται κατὰ τῶν πολιτικῶν καταχρήσεων τῆς Ἐκκλησίας ἢ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν, ἀλλ' ἐναντίον αὐτοῦ τοῦτου τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὸν ὁποῖον θέλουν νὰ καταργήσουν, διὰ νὰ τὸν ἀντικαταστήσουν μὲ τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Ρόζεμπεργκ. Ἀλλ' αὕτη—λέγει τὸ διάγγελμα—ἤτις εἶναι καὶ τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ φιλοσοφία, εἶναι ἀσυμβίβαστος μὲ τὴν χριστιανικὴν πίστιν.

Ὁ εἰκοστὸς λοιπὸν αἰὼν θὰ σημειωθῇ εἰς τὴν ἱστορίαν ὡς χριστιανομάχος αἰών, ἀλλὰ καὶ νέας κατὰ τοῦ κόσμου νίκης τῆς χριστιανικῆς πίστεως αἰών!

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν 5 Δεκεμβρίου θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.

Ἁγ. Τριάδος (Πειραιῶς) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Ἁγίας Ζώνης ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου. Ἁγίων Ἀναργύρων (Ν. Ἰωνίας) ὁ κ. Πέτρος Χριστοδουλιᾶς κατὰ τὴν θ. Λειτουργίαν καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5 ὁ κ. Ἀριστοτ. Παπανικολάου.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ κ. κ. Ἰωάν. Καψιμάλλης ἐν Καβάλλᾳ· Ἀχιλλεὺς Παπαθανασόπουλος ἐν Ξάνθῃ· Εὐστ. Μπιλάλης ἐν Σέρραις· Μιχ. Μανουσάκης ἐν Νιγρίτῃ· Γεώρ. Δημόπουλος ἐν Θεσσαλονίκῃ· Δημ. Παπαδημητρίου ἐν Χίῳ· Λάζ. Χατζηθέμελις ἐν Τριπόλει· Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν Χανίοις· Περικλ. Φωτόπουλος ἐν Ρεθύμνῳ· ἱεροδ. Κωνστ. Χρόνης ἐν Ἡρακλείῳ· Δημ. Ρέβελας ἐν Ἰωαννίνοις· Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν Ἀμαλιάδι· Ἀντών. Λαζαρίδης ἐν Ἀγρινίῳ· Γεώργ. Κρούσκας ἐν Αἰτωλικῷ καὶ Νεοχωρίῳ καὶ Χρ. Παπαγιάννης ἐν Λάρνακι (Κύπρου).

Τύποις «ΖΩΗΣ»—Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι